

ประวัติชุมชน

และเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรม

บ้านบางลึก ตำบลบางม่วง
อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

ประวัติชุมชนและเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมบ้านบางลึก ตำบลบางม่วง อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดพังงา

จัดทำโดย	ชุมชนบางลึก ร่วมกับโครงการนำร่องอันดามัน และหน่วยวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ข้อมูลโดย	ชาวมอแกลนบางลึก ตำบลบางม่วง อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดพังงา
กองบรรณาธิการ	นฤมล อรุโณทัย อุษา โคตรศรีเพชร กิงแก้ว บัวเพชร พลาเดช ณ ป้อมเพชร
ภาพวาด	เด็กและเยาวชนมอแกลนบางลึก
สนับสนุนโดย	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
จัดพิมพ์	พิมพ์มือครั้งที่ 1 จำนวน 70 เล่ม พ.ศ. 2558

หากมีข้อติชมหรือเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูล กรุณาติดต่อ
โครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-7366, 0-2218-7376

โทรสาร 0-2255-2353 <http://www.facebook.com/ChaoLayNetwork>

คำนำ

ประวัติชุมชนและเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมบ้านบางสีก เป็นผลงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนบ้านบางสีก โครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการสนับสนุนของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ข้อมูลประวัติชุมชนและเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมจะเป็นรากฐานสำหรับการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวมอแกน สร้างความภาคภูมิใจในมรดกวัฒนธรรม และสามารถจะพัฒนาไปเป็นเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งนำไปสร้างเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ด้านนิเวศวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาปัจจุบันที่พื้นที่บางสีกและบริเวณใกล้เคียงกำลังได้รับอิทธิพลและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อเนื่องกับทั้งชุมชนและระบบนิเวศท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำหวังว่าผลงานร่วมชิ้นนี้จะเป็นสิ่งจุดประกายให้เกิดประวัติชุมชนและเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนชาวเลอื่นๆ และส่งเสริมให้เกิดพลังในการฟื้นฟูวิถีชีวิตให้สมดังเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเพื่อการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล 2 มิถุนายน 2553 เพราะงานที่หนักหน่วงนี้คงจะไม่สำเร็จได้โดยความพยายามของภาครัฐเพียงส่วนเดียว ชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมเป็นผู้รู้และผู้ลงมือกระทำที่ดีที่สุดในเรื่องการสร้างสำนึกทางวัฒนธรรม

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ประวัติชุมชนบ้านบางสัก

1. พัฒนาการของชุมชนมอแกนบางสัก	5
2. ภูมินิเวศ ที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทางจิตวิญญาณ	26
3. นิเวศวัฒนธรรมและวิถีชายฝั่ง	31
4. การทำเหมือง การท่องเที่ยว และสภาพชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป	41
5. ชุมชนมอแกนหลังภัยพิบัติสึนามิ และแรงปะทะของ คลื่นการท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน	50

ส่วนที่ 2 เส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมบ้านบางสัก

เกริ่นนำถึงเส้นทางเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนมอแกนบางสัก	57
1. จุดที่หนึ่ง หุ่นทุ นายาว นบลำพู – ถิ่นที่อยู่อาศัย ของชาวมอแกนก่อนการทำเหมืองแร่	60
2. จุดที่สอง ศูนย์วัฒนธรรม เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติ และวิถีชาวมอแกน	64
3. จุดที่สาม ซอยตาสุต หมู่บ้านมัลทีเซอร์ บ้านธงสามสี	68
4. จุดที่สี่ ร่องน้ำและ “บ้านนายาว”	72

5. จุดที่ห้า ชุมเขี้ยวและพื้นที่ใกล้เคียง	75
6. จุดที่หก หัวกรัง และจุดสนใจโดยรอบ	78
7. จุดที่เจ็ด ทับตะวัน-จุดเรือจม ปากลัด-ทะเลแหวก	81
8. จุดที่แปด หินเสือ	84
9. จุดที่เก้า หาดทราย การใช้ประโยชน์และการวิดแร่	86
10. จุดที่สิบ ศาลพ่อตาสามพัน	90
11. จุดที่สิบเอ็ด สุสานมอเกลนบางสัก	94
12. จุดที่สิบสอง พื้นที่ปลูกข้าวไร่บนเขา	97
13. จุดที่สิบสาม บ้านมอเกลนแบบดั้งเดิม (บ้านป่านิด) และยังเก็บข้าว	99
14. จุดที่สิบสี่ เหมืองรู	102
15. จุดที่สิบห้า สามแยกท้องเที่ยว –การเปลี่ยนแปลงและ อนาคตของชุมชน	105
รายชื่อผู้รู้	108
แหล่งอ้างอิงเอกสาร/ข้อมูลทุติยภูมิ	109

